

20. ROT előzetes

Ismét vendégünk lesz a ROT-on az "Agykutatás Nobel-díjával" frissen kitüntetett Somogyi Péter akadémikus.

2011. március 25-én 16 órai kezdettel tartjuk a 20. Reál Osztályok Találkozóját. Minden érdeklődőt szeretettel hív a rendező 11. a osztály.

A rendezvény előzetes programja:

- „2011 a Kémia Nemzetközi Éve” alkalmából kémia show-t láthatunk **Murányi Zoltán** és **Oldal Vince** az egri Eszterházy Károly Főiskola tanárai előadásában.
- A **Somogyi Péter** akadémikus kihirdeti az általa - szentendrei és csíkszeredai diákoknak - meghirdetett Oxfordi Cajal pályázat eredményeit. *Somogyi Péter professzor úr legújabb tudományos elismeréséről beszámoló cikk alább olvasható.*
- A 11. a osztály tanulóinak reál és természettudományi témájú előadásai és kísérletei.
- „A Kémia Mérföldkövei” poszter verseny és a ROT totó eredményhirdetése.
- Fogadás a menzán.

Fantasztikus tudományos hírtől hangos a magyar sajtó. A dániai Grete Lundbeck Európai Agykutatási Alapítvány első alkalommal három magyar agykutatónak – köztük a Móríciban végzett Somogyi Péter akadémikusnak – ítélte oda az „Agy Díjat”. A díj összege után máris az „agykutatók Nobel-díjának” titulált elismerés odaitéléséről szóló cikk itt is olvasható.

Magyarok nyerték el az első Agy Díjat

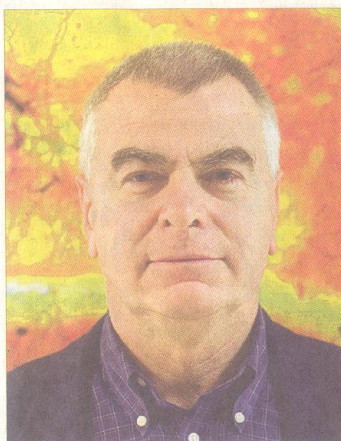
Buzsáki György, Freund Tamás és Somogyi Péter kapta az „agykutatók Nobel-díját”

Három magyar kutató kapta az „agykutatás Nobel-díjának” is nevezhető Agy Díjat (The Brain Prize), melyet a dániai Grete Lundbeck Európai Agykutatási Alapítvány első ízben ad át május 2-án Koppenhágában. Az egymillió euróval járó új díjat a memóriafolyamatokban kulcsszerepet játszó agyi ideghálózatok feltárásáért Buzsáki Györgynek, Freund Tamásnak és Somogyi Péternek ítéltek oda.

Palugyai István

– Folyik a pezsgő az intézetben, mindenki ünnepel és lázban ég – választotta gratulációnkra Freund Tamás akadémikus, az MTA Kísérleti Orvostudományi Intézetének 51 éves igazgatója, aki a három díjazott közül egyetlenként dolgozik idehaza. Somogyi Péter 61 éves, magyar-brit állampolgár, az Orvosi Kutatások Tanácsa (MRC) Anatómiai Neurofarmakológiai Intézetének igazgatója és a neurobiológia professzora az Oxfordi Egyetemen, Buzsáki György pedig, aki ugyancsak 61 éves, magyar-amerikai állampolgár, a newarki Rutgers Egyetem Molekuláris- és Viselkedés-Idégtudományi Központjának professzora az USA New Jersey államában.

A díj összege alig valamivel marad el a jelenleg mintegy egymillió-százharmincezer euróval járó Nobel-díjtól, így önkéntelen az összehasonlítás, már csak azért is, mert a

Buzsáki György

norvégok néhány éve matematikusok számára alapított Ábel-díja is ilyen vonatkozásban szerepel a hírekben.

– A skandinávok, úgy látszik, ilyen egyszerű módon kívánják támogatni a tudományt, és a dánok választása vélhetően azért esett az agykutatásra, mert a díjat kiosztó alapítvány mögött egy nagy dániai gyógyszergyár áll, amelyik különösen a központi idegrendszeri betegségek elleni szerek kutatására összpontosít.

Freund Tamás azért is nagyon boldog, mert ez a megosztott díj három olyan magyar kutató munkásságát is

meri el, akik 25-30 éve dolgoznak együtt, publikálnak közösen és gondolkodnak hasonlóan, annak ellenére, hogy más-más országban élnek.

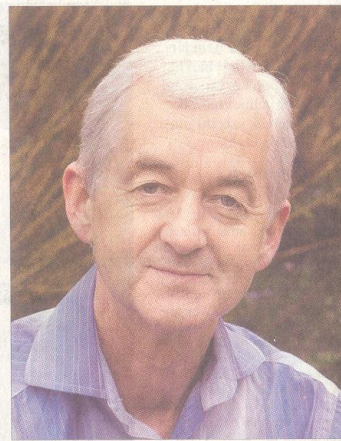
– Valószínűleg ez is tetszett meg a díjbizottság tagjainak, mert tudom, hogy a szabályok értelmében külön-külön kellett hogy felterjesszenek bennünket. A világból mindenholnan felkérték neves kollégákat a jelölésre, nekem vannak is sejtéseim, hogy engem ki tervezett fel. Vélhetően megnézték, hogy az adott kutató szakterületén kinek vannak még jelentős eredményei, és így főnódhattak össze a szálak.

Freund Tamás

Freund professzor jólesően nyugtázta, hogy a díj révén nemcsak a mai magyar tudományt és a híres hazai agykutatási iskolát állítja pozitív fénybe ez az elismerés, de végre pozitív előjellel is Magyarországra irányíthatja a nemzetközi figyelmet. Ezt igazolja az indoklásban szereplő mondat is, miszerint „ezek a tudósok a kiemelkedően magas színvonalon művelt magyar tudományt szimbolizálják, amely a nehézségekkel és akadályokkal teli hosszabb történelmi periódusok után is megőrizte kiválóságát”.

Ez voltaképpen nem egy nagy felfedezésért járó, hanem életműdíj – hangsúlyozza Freund Ta-

Somogyi Péter

más, hiszen mindhárom díjazott mind elméleti, mind kísérletesen kiemelkedő színvonalú kutatásaikkal évtizedek óta az agykéreg folyamatainak megértésén fáradozik, s különösen annak legősibb területe, az agy halántéklebényének középvezetékében található hippocampus állt figyelmük középpontjában. Ez az agyterület a tanulás és emlékezés szempontjából kulcsfontosságú struktúra, de idekötődő a szorongás és az epilepszia gyökere, sőt az Alzheimer-kóros lerakódások is itt kezdődnek. Az utóbbi években pedig nagy előrelépés történt a régió működésének vizsgálatában.

Óhatatlan kérdés, nem lehetséges, hogy az Agy Díj előszobája egy későbbi Nobel-díjnak?

– Szerintem mi ezzel ellőtük a puszkaporunkat – választja Freund Tamás, aki szerint a két díj vélhetően kiüti egymást. – Nem hiszem, hogy az „agykutatók Nobel-díjának” megalapítása után elsőként elnyert kitüntetést még megfeleljenek egy Nobel-díjjal.

Ezt azonban a neves kutató nem sajnálja, hiszen ennek a díjnak a presztízse a következő években talán még a matematikusok Ábel-díját is meghaladhatja.